

**«ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ
ALZHEIMER»**

19-09-2009, ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΙΛΙΟΥ

Κυρίες και κύριοι καλημέρα σας,

Θα ήθελα να σας καλωσορίσω στο Δημαρχείο της πόλης μας σε αυτή την ημερίδα που συνδιοργάνωσαν η Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου Ιλίου σε συνεργασία με την Α΄ Ψυχιατρική Κλινική του Αιγινήτειου Νοσοκομείου Αθηνών και το Ψυχοθεραπευτικό Κέντρο Πειραιά.

Η ημερίδα αυτή πραγματοποιείται με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα για τη Νόσο του Alzheimer, μια ημέρα προβληματισμού και κινητοποίησης για τους πολίτες ανά την υφήλιο, για μια νόσο η οποία -προς το παρόν- δεν είναι αναστρέψιμη και τείνει να μετατραπεί σε παγκόσμια κοινωνική μάστιγα.

Παρατηρούμε ότι διαχρονικά οι προσπάθειες του ανθρώπου στοχεύουν στη διατήρηση και κατ' επέκταση στην παράταση της ζωής και έχουν αποδώσει καρπούς, καθώς σήμερα έχουμε τη δυνατότητα να ζούμε πολλά χρόνια. Αν μη τι άλλο, περισσότερο απ' ό τι στο παρελθόν, αν αναλογιστούμε ότι το 1906, χρονιά κατά την οποία ο Alois Alzheimer ανακάλυψε τη νόσο της άνοιας, η ηλικιωμένη -για την εποχή- ασθενής του, Αυγούστα, ήταν μια κυρία μόλις 51 ετών.

Όσο, όμως, αυξάνεται το προσδόκιμο ζωής, τόσο αυξάνεται και ο πληθυσμός των ατόμων της Γ' ηλικίας, 65-84 ετών, ενώ τα τελευταία χρόνια μιλάμε όλο και περισσότερο και για την Δ' ηλικία των 85 ετών και άνω.

Όπως προκύπτει από επίσημα στοιχεία των Ηνωμένων Εθνών, το 2000 στην Ευρώπη τα άτομα άνω των 60 ετών αποτελούσαν το 20,2% του πληθυσμού, ενώ το 2025 αναμένεται να αποτελούν το 28,4% και το 2050 το 31,5%.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις αυτές, η κατάσταση που θα διαμορφωθεί θα έχει ως άμεσα επακόλουθα την εκδήλωση γενικευμένης κρίσης στα ασφαλιστικά συστήματα και το κράτος πρόνοιας - κρίση την οποία έχουμε αρχίσει ήδη να βιώνουμε έντονα τα τελευταία χρόνια- αλλά και την αύξηση των περιστατικών άνοιας, καθώς όσο αυξάνεται η ηλικία ενός ανθρώπου, τόσο αυξάνονται και οι πιθανότητες να εκδηλωθεί η νόσος.

Στην Ευρώπη, όπως καταδεικνύουν τα στοιχεία, τα νέα περιστατικά άνοιας είναι, σε ετήσια βάση, περισσότερα απ' αυτά των αγγειακών εγκεφαλικών επεισοδίων, του σακχαρώδους διαβήτη και του καρκίνου του μαστού.

Στα καθ' ημάς, σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη, στην Ελλάδα το 89% των ατόμων που πάσχουν από άνοια διαμένουν στο σπίτι τους ή στο σπίτι των παιδιών τους, ενώ μόλις το 11% νοσηλεύεται σε κλινική ή ίδρυμα, αποτελέσματα τα οποία συμπίπτουν σχεδόν απόλυτα με αυτά πρόσφατων μελετών και στις Η.Π.Α. και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Τα στοιχεία αυτά είναι ενθαρρυντικά καθώς έχουν πολλαπλά ωφέλιμα αποτελέσματα. Ο ασθενής παραμένει σε οικείο περιβάλλον, στο οποίο η θνησιμότητα είναι σημαντικά μειωμένη έναντι των κλινικών και των ιδρυμάτων, όπως έχουν δείξει μελέτες που έχουν γίνει στην Μ. Βρετανία. Επιπλέον, η παραμονή του ασθενούς στο σπίτι μειώνει το κόστος περίθαλψης, αφού με την επονομαζόμενη ανεπίσημη φροντίδα από την οικογένεια, φίλους και εθελοντές, το οικονομικό όφελος είναι τεράστιο και αποτιμάται πλέον σε μέγεθος τριπλάσιο των ετήσιων δαπανών για την ιδρυματική περίθαλψη στις ΗΠΑ, σύμφωνα με στοιχεία του 2004.

Αποδεικνύεται, επομένως, ότι, παρόλο που στις μέρες μας δοκιμάζονται οι οικογενειακοί δεσμοί, υπάρχει και μια τάση ενίσχυσής τους και ανάδειξης της οικογένειας ως βασικού πυρήνα προστασίας και αλληλοβοήθειας της κοινωνίας μας.

Στην ιδιαίτερη περίπτωση, βέβαια, της νόσου της άνοιας, η οικογένεια και ιδιαίτερα ο φροντιστής πάσχει και ο ίδιος, καθώς δεν υφίσταται μόνο το οικονομικό αλλά και το σωματικό, ψυχολογικό και κοινωνικό βάρος της περίθαλψης του ασθενούς. Η επιβάρυνση μάλιστα είναι τόσο μεγάλη, ώστε οι επιστήμονες έχουν φτάσει στο σημείο να αναφέρονται στο φροντιστή ως ο

"κρυφός ασθενής", ο οποίος έχει αποδειχθεί στην πράξη ότι κινδυνεύει περισσότερο από τον ίδιο τον ασθενή!

Τα συμπτώματα της νόσου εντοπίζονται πρώτα από τα άτομα του οικογενειακού περιβάλλοντος -σε ποσοστό 67%- τα οποία παρατηρούν τις καθημερινές δραστηριότητες του ηλικιωμένου, αντιλαμβάνονται το πρόβλημα και απευθύνονται στις αρμόδιες υπηρεσίες.

Στη χώρα μας, δυστυχώς, όμως, παρεμβάλλεται μεγάλο χρονικό διάστημα από τον εντοπισμό των συμπτωμάτων από τους οικείους έως την αναζήτηση βοήθειας.

Οι βασικότεροι λόγοι γι' αυτό είναι ότι:

- Τα συμπτώματα της άνοιας συγχέονται πολύ συχνά με το φυσιολογικό γήρας.
- Υπάρχει έντονος φόβος από την πλευρά των οικείων ότι θα ακούσουν τελικά ότι το αγαπημένο τους πρόσωπο πάσχει και μ' αυτόν τον τρόπο θεωρούν ότι ξορκίζουν το κακό.
- Δεν είναι εύκολο να γίνει η διάγνωση της άνοιας από γενικούς γιατρούς.
- Η ενημέρωση για τη Νόσο του Alzheimer (τα συμπτώματα, τη διάγνωση, την αντιμετώπισή της) είναι ελλιπή.

Το αποτέλεσμα είναι να παρατηρείται χρονική καθυστέρηση μέχρι την αναζήτηση ιατρικής βοήθειας, η οποία είναι καθοριστικής σημασίας, καθώς αυτή τη στιγμή θεωρείται ότι ο άμεσος εντοπισμός των συμπτωμάτων, η έγκαιρη διάγνωση και η έναρξη θεραπείας, όσο το δυνατόν πιο σύντομα, είναι σημαντικοί παράγοντες που κρίνουν την πορεία κάθε περιστατικού.

Με αυτά τα δεδομένα, λοιπόν, είναι αυτονόητο ότι οι απλές διαπιστώσεις για την ανυπαρξία υποστηρικτικών δομών και τις δυσκολίες στην προσβασιμότητα όσων υπάρχουν, δεν λύνουν προβλήματα.

Εμείς, στο Δήμο Ιλίου, αποφασίσαμε να παρακολουθήσουμε στενά τις εξελίξεις στον τομέα αυτό και, όπου μπορούμε, να αναλάβουμε προληπτική δράση, ενώ θα τολμούσα να πω ότι καταβάλλουμε προσπάθειες να βρεθούμε ακόμα και μπροστά από αυτές.

Τρεις είναι οι βασικοί λόγοι που μας ώθησαν σ' αυτή την απόφαση:

1. Ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού του Δήμου μας -σύμφωνα με την απογραφή του 2001- είναι άνω από 60 ετών και γι' αυτό έπρεπε να λάβουμε σοβαρά υπ' όψιν μας τις ανάγκες τους και να τους φροντίσουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

2. Αισθανόμαστε ότι όλοι έχουμε μεγάλη ηθική υποχρέωση στους ανθρώπους που μας μεγάλωσαν, μας φρόντισαν, μας δίδαξαν και πρέπει κι εμείς με τη σειρά μας να νοιαστούμε γι' αυτούς και να μεριμνήσουμε για την αξιοπρεπή διαβίωσή τους.

3. Φροντίζοντας τους ηλικιωμένους στην πραγματικότητα φροντίζουμε τον εαυτό μας. «Εκεί που είσαι ήμουν κι εδώ που είμαι θα' ρθεις» λέει ο θυμόσοφος λαός μας. Σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες, οι απόψεις που έχουμε στην νεότητά μας για την Γ' ηλικία είναι αυτές με τις οποίες θα βρεθούμε αντιμέτωποι, όταν φθάσουμε σε αυτή την ηλικία.

Έτσι, από το Μάιο του 2009, ξεκινήσαμε τη διαδικασία πρωτοβάθμιας ανίχνευσης διαταραχών μνήμης σε άτομα Γ' και Δ' ηλικίας στο Δήμο μας.

Γρήγορα συνειδητοποιήσαμε, όμως, ότι, για μία ακόμα φορά, οι καλές προθέσεις δεν είναι αρκετές για την υλοποίηση τέτοιων εγχειρημάτων.

Παρόλα αυτά, ακόμα και τα πενιχρά μέσα που μας διατίθενται από την Πολιτεία για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, δε στάθηκαν ικανά να εμποδίσουν την προσπάθειά μας.

Πάγια τακτική τα τελευταία χρόνια, στην άσκηση της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου Ιλίου, είναι η αξιοποίηση του στελεχιακού μας δυναμικού και η παράλληλη εδραίωση της συνεργασίας μας με καταξιωμένους φορείς, οι οποίοι διαθέτουν τεχνογνωσία, εξειδικευμένο προσωπικό και συστρατεύονται στον αγώνα μας για κοινωνική προστασία.

Είναι άλλωστε μεγάλη η επιτυχία των μέχρι σήμερα συνεργασιών του ΦΑΕΘΩΝΑ με τον ΟΚΑΝΑ για την πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών, του ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ με την ΕΔΡΑ για την παροχή υποστηρικτικής βοήθειας σε οικογένειες και παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς, η συνεργασία με το ΚΕΘΕΑ για την

υποστήριξη και κινητοποίηση για τη θεραπεία ενεργών χρηστών και των οικογενειών τους, με το ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ και τώρα -για τη Νόσο του Alzheimer- με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και την Α' Ψυχιατρική Κλινική.

Επί τη ευκαιρία, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμότερες ευχαριστίες μου στον Καθηγητή Αντώνη Πολίτη, το Διευθυντή του Ψυχοθεραπευτικού Κέντρου Πειραιά, του Ιατρείου Διαταραχών Μνήμης, Δρ. Νίκο Δέγλερη, καθώς και τα μέλη της ομάδας Ψυχοεκπαίδευσης, οι οποίοι συμμετείχαν εθελοντικά στην προσπάθειά μας αυτή.

Συνοπτικά, τα αποτελέσματα της τελευταίας αυτή συνεργασίας μας είναι:

- Η πραγματοποίηση 6 ενημερωτικών ομιλιών, μέσα σε διάστημα 2 μηνών, στα αντίστοιχα ΚΑΠΗ του Δήμου μας, με αθρόα συμμετοχή από την πλευρά των ηλικιωμένων.
- Η εκπόνηση πλήρους Νευροψυχολογικής Αξιολόγησης σε συνολικά 285 άτομα, για κάθε ένα από τα οποία διατέθηκε χρόνος εξέτασης 60'.

Και οι ενέργειες αυτές είναι μόνο η αρχή. Είμαστε αποφασισμένοι αυτή η προσπάθεια να συνεχίσει και αναζητούμε τον καλύτερο δυνατό τρόπο για να γίνει αυτό πραγματικότητα.

Καταρχήν, θα μεριμνήσουμε ώστε τα άτομα που διαγνώστηκαν με διαταραχές μνήμης ή/και διάθεσης να παραπεμφθούν για ιατρική παρακολούθηση.

Επιπλέον, θα εφαρμόσουμε πιλοτικά προγράμματα Νοητικής Ενδυνάμωσης, τα οποία αποτελούν μία από τις πιο σύγχρονες και ωφέλιμες παρεμβάσεις στον τομέα αυτό, καθώς και πιλοτικά προγράμματα πρόληψης, που θα περιλαμβάνουν υγιεινή διατροφή και άσκηση.

Ακόμα, θα εξακολουθήσουμε να παρακολουθούμε τα 285 άτομα που έχουν ήδη εξεταστεί, με ετήσιους ελέγχους, ώστε να ανιχνεύονται έγκαιρα πιθανές διαταραχές στη μνήμη και να επιβραδύνεται η εξέλιξη της νόσου.

Σημαντική θα είναι, όπως πάντα, η συμβολή των ΚΑΠΗ του Δήμου μας, τα οποία έχουν πολυετή παράδοση στο Ίλιον και πέρα από χώροι συνάθροισης, ψυχαγωγίας και πολιτισμού είναι και χώροι αλληλοβοήθειας και υποστήριξης. Μέσα από τις δραστηριότητες αυτές, αυξάνεται η ευεξία και υποστηρίζεται η

διατήρηση της καλής σωματικής και ψυχικής υγείας των ηλικιωμένων. Τα ΚΑΠΗ θα λειτουργούν και ως Κέντρα Ημέρας, καθώς είναι αποδεδειγμένα ωφέλιμη η ανάμειξη των υγιών ηλικιωμένων με τους ανοικούς.

Τέλος, θα αναβαθμίσουμε τα προγράμματα «Μέριμνα», τα οποία στόχος μας είναι να αποτελέσουν τους κύριους μοχλούς παροχής υποστηρικτικής βοήθειας στους ασθενείς και τους περιθάλποντες, ώστε να συνεχιστεί η παραμονή του ηλικιωμένου σε οικείο περιβάλλον και να αποφευχθεί η εξουθένωση των οικείων που επωμίζονται το βάρος της περίθαλψης.

Όλη αυτή η προσπάθεια, πέρα από τη μεγάλη σημασία που έχει πρακτικά για τον καθένα από τους 285 ανθρώπους που εξετάστηκαν, αποτελεί μαζί με την αντίστοιχη προσπάθεια του Δήμου Βύρωνα, την πρώτη Επιδημιολογική Μελέτη στη χώρα μας και είναι υπό την Εποπτεία του Αιγινητείου Νοσοκομείου και του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Johns Hopkins της Βαλτιμόρης Η.Π.Α. Το ενδιαφέρον που έχουν επιδείξει και τα δύο αυτά νοσοκομειακά ιδρύματα είναι έντονο, ενώ σημαντική είναι και η συνεισφορά του διακεκριμένου παγκοσμίως, ομογενή καθηγητή Δρ. Κωνσταντίνου Λυκέτσου, ο οποίος προσφέρει εποπτεία και κατευθύνσεις.

Μ' αυτό τον τρόπο βάζουμε κι εμείς ένα μικρό λιθαράκι στην έρευνα και την επιστημονική πρόοδο.

Ευχόμαστε η επιστήμη να συνεχίσει να προσθέτει χρόνια στη ζωή και εμείς θα εξακολουθήσουμε να προσπαθούμε ακούραστα για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής στα χρόνια αυτά.

Η ημερίδα αυτή άλλωστε είναι μια εξαιρετική ευκαιρία να αναλογιστούμε όλοι μας την αξία της αντίστασης στην μη αναστρέψιμη πορεία και τη σημασία που έχει η ποιότητα ζωής, αλλά και να συνειδητοποιήσουμε ότι όταν αγωνιζόμαστε δεν είμαστε μόνοι μας.